

Funktionsrätt Sveriges plattform för forskning



Delaktighet gör forskningen bättre

Funktionsrätt Sveriges vision

Ett samhälle för alla är ett samhälle där alla är delaktiga på lika villkor. De möts med respekt oavsett funktionsförmåga. Ett samhälle som tar tillvara människors olikheter är ett rikt samhälle.

Ett funktionsrättsperspektiv finns i all forskning.

Det finns även forskning om funktionshinder och funktionsnedsättningar som bygger på brukarmedverkan. Den utgår från de mänskliga rättigheterna och granskar maktstrukturer i samhället. Den forskningen leder till bättre levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättningar.

Funktionsrätt Sveriges medlemsförbund har på ordförandemötet den 7 oktober 2010 enats om denna plattform, som ligger till grund för vårt fortsatta intressepolitiska arbete kring forskning. Plattformen är reviderad i februari 2015.

Utgångspunkter

Funktionsrätt Sverige tar som samarbetsorgan fasta på övergripande och gemensamma frågor oavsett funktionsnedsättning. Medlemsförbunden arbetar med den mer diagnosinriktade eller förbundsspecifika forskningen. Plattformen tar fasta på det som är gemensamt med fokus på brukarmedverkan.

Funktionsnedsättning innebär en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga.

Funktionshinder är den begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen (Socialstyrelsens begreppsdefinition).

Internationella utgångspunkter

- FN: s deklaration om mänskliga rättigheter från 1948.
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (artikel 4 och 8).
- EU: s 7: e ramprogram 2007 - 2013 inom området Vetenskapen i samhället.

Nationella utgångspunkter

- Regeringens forskningspropositioner.
- Myndigheten för delaktighet ska enligt sitt uppdrag "initiera och följa forskning".

Exempel på statistik och undersökningar

- Statistiska Centralbyråns Undersökningarna av levnadsförhållanden, ULF.
- Arbetskraftsundersökningar, AKU.
- Socialstyrelsens levnadsnivåundersökningar.
- Folkhälsoinstitutets undersökningar.
- Funktionsrättsorganisationernas egna undersökningar.
- Undersökningar från Myndigheten för delaktighet.

Så här ser det ut idag

Samtliga undersökningar om levnadsförhållanden visar att personer med funktionsnedsättning har sämre villkor och möjligheter än befolkningen i övrigt.

Universiteten ska informera om sin forskning men informationen når sällan ut till dem som berörs och skulle ha nytta av den.

Den forskningsinriktning som går under namnet Disability Studies – och som fokuserar på samhällsstrukturer istället för medicinska frågor – har inte fått något genomslag i Sverige. Inte heller den internationella trenden med mer brukarmedverkan i forskningen har slagit igenom, även om Forte har i uppdrag att utveckla kommunikation med olika målgrupper om forskningsbehov och nyttiggörande.

Många intresseorganisationer inom funktionshindersrörelsen samlar in pengar till medicinsk forskning, men sällan till samhällsinriktad forskning. Funktionsrätt Sverige vill initiera och stimulera forskning med samhällsperspektiv.

Forskningen är idag till stor del inriktad på funktionsnedsättning hos individen. Den undersöker

sällan vad som fungerar bra för personer med funktionsnedsättning och inte heller vilka mekanismer i omgivningen som fungerar funktionshinder.

Det saknas brukarmedverkan i forskningen, det vill säga delaktighet från funktionsrörelsen och personer med egen erfarenhet. Våra kunskaper är viktiga för att forskningen ska komma till nytta för samhället.

Finansiärerna betonar forskningens suveräna ställning, kvalitet och vetenskaplighet. Samverkan med olika samhällsaktörer vägs mer sällan in i bedömningarna av ansökningar och beviljas därför inga särskilda medel.

De myndigheter som ansvarar för fördelning av forskningsmedel är till exempel Forte (Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd), Vetenskapsrådet, VINNOVA och Formas (Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande).

Den nationella politiken har betonat betydelsen av en utökad samhällsinriktad forskning om funktionshinder. Trots det har anslagen under många år legat på samma nivå.

Så här vill vi ha det

Forskning för förändring

- En helhetssyn på människan i forskningen.
- Mer forskning om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning och hur olika faktorer påverkar livsvillkoren.
- Forskning som syftar till förändring och bättre levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättningar.
- Forskning om vad i samhället som fungerar bra för personer med funktionsnedsättning.

Delaktighet i forskning

- Den specifika kunskap personer har av att leva med funktionsnedsättning och vad i samhället som orsakar funktionshinder ska tas med i forskningen.
- Med delaktighet blir forskningens kvalitet bättre.
- Delaktighet kan ske på alla stadier i forskningsarbetet.
- Invanda roller måste ifrågasättas och gamla maktstrukturer ändras.
- Det behövs utbildning för såväl forskare som medaktör för att delaktigheten ska fungera.

- I de beslutande organen ska personer med egen funktionsnedsättning finnas med.
- Fler personer med funktionsnedsättning måste inspireras till att bli forskare och få det stöd de behöver.

Forskningens resultat

- Forskning kan vara ett sätt att belysa och bekämpa fördomar.
- Forskningen kan bidra till att människor ses som en resurs i samhället och på arbetsmarknaden.
- Forskningens resultat måste göras tillgängliga så att de blir användbara och begripliga.

Finansiering

- Det behövs resurser till samhällsinriktad forskning.
- Finansiärer måste väga in samverkan med handikapprörelsen och hur spridning ska ske när de bedömer ansökningar.
- Kostnader för medaktörer måste finnas med i budget från början.



Funktionsrätt Sverige

Landsvägen 50 A Box 1386, 172 27 Sundbyberg

Tel 08-546 404 00

www.funktionsratt.se